

Statenvoorstel 86/13 A

Voorgestelde behandeling

Statencommissie : Commissie voor Cultuur en Samenleving,
schriftelijke consultatie

PS-vergadering : 13 december 2013

Onderwerp

Uitvoering motie urgente culturele initiatieven (motie 1 d.d. 15 november 2013)

Datum

3 december 2013

Documentnummer

3506675

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Samenvatting

GS onderschrijven de urgentie die PS in hun motie van 15 november 2013 (motie 1) hechten aan bijdragen aan de initiatieven Circo Circolo 2014, Van Goghjaar 2015 en Jheronimus Bosch 2016.

Voorstel is om bijdragen te verstrekken van maximaal € 250.000 voor Circo Circolo, maximaal € 2 mln. voor Van Goghjaar 2015 en maximaal € 3 mln. voor Jheronimus Bosch 500. Totaal € 5.250.000.

De drie initiatieven worden hiertoe in het voorstel getoetst aan de kaders die de motie geeft.

Het voorstel

1. Vooruitlopend op een impuls via cultuur aan de Agenda van Brabant maximaal beschikbaar te stellen voor
Circo Circolo 2014 € 250.000
Van Goghjaar 2015 € 2 mln.
Jheronimus Bosch 500 2016 € 3 mln.
2. Dekking hiervoor, in totaal € 5.250.000, voor Circo Circolo te vinden in de begroting van het programma Cultuur en Samenleving 2013, en voor Van Gogh en JB500 uit de algemene middelen/Essent-investeringsagenda, vooruitlopend op definitieve vaststelling bij de Voorjaarsnota van middelen ten behoeve van investering in cultuur voor Brabant.

Aanleiding

PS vroegen in motie 1 d.d. 15 november 2013 aan GS om een voorstel voor een versneld besluit ten aanzien van drie initiatieven. Hun voortgang of voortbestaan heeft op korte termijn garanties nodig, nu wij de titel Culturele Hoofdstad van Europa niet hebben verkregen.

Datum

3 december 2013

Documentnummer

3506675

Bevoegdheid

Budgetrecht (wettelijke bevoegdheid).

Doel

Het voorstel beoogt voortgang c.q. voortbestaan te garanderen voor drie initiatieven die al op heel korte termijn voor go-no go beslissingen komen te staan. De provincie verzekert zich daarmee niet alleen van essentiële elementen in een sterk en gevarieerd cultuursysteem, maar ook van impulsen voor de vrijetijds-economie en verbindingen tussen de ruimtelijke kwaliteit van Brabant en cultuur, die anders zouden wegvallen.

Argumenten

1.1 De drie initiatieven versterken het Brabants cultuursysteem

Circo Circolo voltrekt zich in een sterk netwerk dat hoogstaande circuscultuur verbindt met cultuureducatie, kunstvakopleidingen en Brabantse theater- en dansmakers. Het festival vormt bovendien een nationaal trefpunt voor de circuswereld. De programmering heeft internationale uitstraling. Het festival verbindt zich ook met de doelen van natuur- en landschapsorganisaties en is partner in het Brabantbrede netwerk van grote festivals DISC. Circo Circolo werkt internationaal nauw samen met het festival van Hasselt in België en is een actief lid van de internationale federatie van circusfestivals. Dit leidt o.a. tot wereldwijde samenwerking voor co-productie en daarmee gepaard gaande kansen voor Brabantse makers.

Van Goghjaar 2015 verbindt en zorgt voor afstemming in programmering tussen culturele organisaties via de stichting Van Gogh in Brabant. Om te beginnen de lokale Van Gogh-initiatieven in Zundert, Etten-Leur, Tilburg, Nuenen en het Noordbrabants Museum. Maar ook de genoemde DISC-festivals (naast Circo Circolo bv. ook Glow, Boulevard en Strp Art & Technology), verbinden zich graag aan het Van Goghjaar. Daarnaast positioneert het Van Goghjaar het Brabants cultureel vermogen in een netwerk met organisaties als Het Van Gogh

Museum, Kröller Müller, Mons Culturele Hoofdstad 2015 en Franse Van Gogh locaties en organisaties. Hier gaat een grote nationale en internationale uitstraling voor Brabant vanuit. Circo Circolo en Van Gogh zijn naar hun aard bovenlokale projecten.

Daarmee verbinden ze, maar missen ze ook één gemeente die er de basis-verantwoordelijkheid voor neemt (of kan nemen omdat ze daar de draagkracht niet voor heeft, zoals Boxtel of Zundert).

Datum

3 december 2013

Documentnummer

3506675

JB500 heeft als nationaal evenement groot potentieel voor een bindende en versterkende functie in de culturele infrastructuur. Andere Brabantse instellingen kunnen het evenement met zijn kwaliteit versterken, het evenement kan de instellingen met nationale en internationale verbindingen versterken. Een Brabantbreed educatieprogramma voor schooljeugd is in de maak, evenals een Brabantbrede marketingcampagne. JB500 en Van Gogh in Brabant werken samen aan (inter)nationale marketing via NBTC en programma's rond Vrijtijdseconomie. Er is, of er wordt gezocht naar samenwerking met instellingen als Fontys Hogeschool voor de Kunsten, Zuidelijk Toneel, Festival Boulevard, Festival Cement, De Pont, Van Abbe en Moti. De provinciebijdrage zal m.n. ingezet worden om het potentieel van het evenement op dit terrein (en Brabantbrede inzet) optimaal te benutten. De status nationaal evenement biedt ook grote kansen voor versterking van het cultuurtoeristisch profiel van de provincie en duurzame versterking van samenwerking op dit gebied.

Wij zullen in de verlening afspraken vastleggen over inzet van de middelen met betekenis voor heel Brabant, gedurende het hele jaar 2016. Tevens zullen wij met de stichting JB500 en het NBM afspraken maken over partage van het museum in de opbrengsten van de expositie.

1.2 De drie initiatieven genieten draagvlak onder de bevolking.

Circo Circolo verdubbelde in vier edities het bezoekersaantal naar ruim 22.000. Het is een ontmoeting van gevarieerd publiek uit zowel steden als tussenliggende gebieden, en zowel frequente theaterbezoekers als niet regulier theaterpubliek. De regionale middenstand neemt initiatieven om het bezoek nog te vergroten. De fanfare van Liempde viert haar jubileum op het festivalterrein met een groots galaconcert met circusmuziek. Er is veel overleg met de Streekraad Het Groene Woud over gezamenlijke marketing en andere samenwerking.

Van Gogh Brabant kent een stevig draagvlak via de lokale voorzieningen. Naast lokale activiteiten loopt ook al een succesvol Brabantbreed kunsteducatieprogramma in het basisonderwijs. Van Gogh in Brabant verbindt zich ook moeiteloos met populaire evenementen als de Brabantse Dag en bloemencorso's Zundert en Valkenswaard. Er is in de Verenigde Staten een Van Gogh-speelfilm in voorbereiding die in 2015 ook grote groepen Brabanders naar de bioscopen moet trekken.

Datum

3 december 2013

Documentnummer

3506675

JB500 wil in de programmering grote aandacht geven aan laagdrempeligheid. Zo is er samenwerking met de Efteling, carnavalsverenigingen en amateurwereld. Dit evenement vraagt de meeste aandacht wat betreft zijn Brabantbrede betekenis. Wij hechten daar in het lopend contact met de organisatie en de gemeente 's-Hertogenbosch grote waarde aan. Wij willen de inzet van provinciemiddelen specifiek koppelen aan activiteiten van Brabantbrede betekenis.

1.3 *De drie initiatieven dragen bij aan gemeenschapszin en leefbaarheid.*

Circo Circolo verbindt in het publiek verschillende sociale lagen en generaties. De bewonersvereniging uit de directe omgeving levert enthousiaste vrijwilligers, en ook de overige vrijwilligers komen uit de directe regio.

Van Gogh Brabant vindt zijn ruggegraat in de 500 vrijwilligers die de lokale initiatieven laten draaien. Net als Bosch, vormt Van Gogh een icoon dat zorgt voor trots op en verbondenheid met de regio. (Burger)initiatieven zoals nu in Tilburg en Breda om de banden met Van Gogh weer zichtbaar te maken, vormen daar steeds weer nieuwe voorbeelden van.

JB500 bouwt via het icoon van Jeroen Bosch aan trots op de regio. Maar ook programmering als de Bosch Parade (samenwerking tussen kunstenaars uit de hele provincie en brede maatschappelijke organisaties in de omgeving van 's-Hertogenbosch), rond carnaval en amateurverenigingen van erfgoed tot kinderdans, draagt hiertoe bij.

1.4 *De provinciale ondersteuning van de drie initiatieven schept ook ruimte voor samenwerkings- en financieringsvormen naast traditionele subsidiëring.*

Alle drie de initiatieven geven aan dat een stevig financieel fundament nodig is voor investering door fondsen en sponsors. Aan dat laatste werken zij allemaal op uiteenlopende manieren: via businessclubs, partnerprogramma's, co-productie,

locatieverhuur en allianties met de sector van de vrijetijdseconomie.

Alle drie de initiatieven zijn in staat (gebleken) om aansprekende landelijke en internationale samenwerking met sterke co-producerende partijen tot stand te brengen. Dit ontsluit ook nieuwe wegen van financiering.

Circo Circolo werkt met het programma Vrijetijdseconomie aan een businesscase voor die sector, die moet leiden tot een verdienmodel met wezenlijke bijdrage uit de vrijetijdssector.

Datum

3 december 2013

Documentnummer

3506675

- 1.5 *De provinciale ondersteuning biedt de Provincie de mogelijkheid om invloed te hebben op het vervolg van de projecten.*

Alle drie de projecten zijn al in gesprek met het Provinciaal programma Vrijetijdseconomie over hun doelstellingen op dit terrein voor de langere termijn. Waar mogelijk zullen wij ook (blijven) sturen op verbindingen met natuur- en landschapsontwikkeling en leefbaarheidsbeleid. In subsidievoorwaarden zullen wij op zulke onderdelen indicatoren en geregelde voortgangsrapportage op de hierboven genoemde doelstellingen opnemen.

Voor **Van Gogh in Brabant en JB500**, waar een bijdrage op grond van onderhavig voorstel over meerdere jaren zou lopen, zullen wij in de beschikking subsidietranches vaststellen, zodat wij ook met de financiering kunnen blijven sturen.

3. *Dekking is zoveel mogelijk gezocht in de begroting van het programma Cultuur en Samenleving, maar alleen voor de gehele bijdrage aan Circo Circolo is daar ruimte.*

Van Gogh, en JB500 in potentie, voldoen aan de ijkpunten zoals toegepast bij de integrale afweging uit 2010, op basis waarvan PS besloten om te investeren in cultuur vanuit de Essent-investeringsagenda bij de Agenda van Brabant. Buiten de in de motie genoemde kaders, gaat het dan m.n. om duurzame investeringen (langdurige doorwerking in de Brabantse samenleving, vestigingsklimaat en (vrijetijds-)economie). In het besluit uit 2010 (76/10) is voor cultuur wat betreft revolverendheid gekozen voor vooral een maatschappelijk revolverend karakter, wat onderstreept wordt door de doelen en reeds behaalde resultaten die hierboven zijn genoemd. Financieel revolverend naar de provinciekas is hier beperkt haalbaar, zoals ook is vastgesteld in het dossier 76/10.

Kanttekeningen

Datum

3 december 2013

Documentnummer

3506675

1.1 *Is er wel sprake van urgentie?*

Voor alledrie geldt dat het kunnen aangaan van co-productie- en programmeringsafspraken geen uitstel duldt. Juist programmering die het hart van de activiteit vormt, heeft te maken met partijen die lang vooruit moeten kunnen plannen op basis van financiële garanties. Anders zijn zij genoodzaakt hun agenda met andere partnerschappen elders te vullen. Dit zou leiden tot onvoldoende sterke programmering om het initiatief te kunnen laten doorgaan.

Bij **JB500** willen wij de garantie dat wij kunnen bijdragen, gebruiken om de organisatie tot meer verbinding met andere Brabantse partijen te laten komen.

1.2 *Het project JB500 heeft te maken gehad met ongunstige beeldvorming rond inbedding in het cultuursysteem en draagvlak.*

Inzet van onze middelen op verbinding met de kaders die de motie noemt, zal bij alle drie de verleningen een belangrijk aandachtspunt zijn. Dat kan ook gebeuren door bij te dragen op het niveau van benoemde deelprojecten die wij op de kaders zullen toetsen.

Voor **JB500** willen wij de inzet van de provinciebijdrage helemaal koppelen aan samenwerking met andere culturele initiatieven uit de provincie.

1.3 *Een van de kerninstellingen in het Jheronimus Boschjaar, het Noordbrabants Museum, heeft bij de gemeente 's-Hertogenbosch een nog onbeantwoord verzoek liggen om structurele verhoging van subsidie met € 300.000 per jaar, zodat het museum de nieuwe ambities na verbouwing ook werkelijk kan waarmaken.*

Het College van B&W van 's-Hertogenbosch heeft ons laten weten dat het met het oog hierop een voorstel aan de raad doet in het kader van de Voorjaarsnota 2014.

1.4 *Het zijn incidentele oplossingen voor een structureel financieringsprobleem*

Voor **JB500** en **Van Goghjaar 2015** geldt dat er naar specifieke evenementen jaren wordt toegewerkt. Bij Van Gogh is dat onlosmakelijk verbonden met versteviging van het Brabants Van Gogh-netwerk en de positie daarvan in het internationale netwerk.

Circo Circolo heeft mede vanwege de locatie in een kleine gemeente, de opgave om de verbinding met draagkrachtiger partijen, zowel in de private- als de overheidssfeer, verder te ontwikkelen. De organisatie heeft hier de afgelopen jaren al veel energie in gestoken, met een groeiend perspectief. Vanuit het beleid Vrijtijdseconomie dragen wij bij aan verdergaande versterking op dit punt.

Datum

3 december 2013

Documentnummer

3506675

1.5 *Er zijn nog meer initiatieven met financiële problemen.*

Daar zijn wij ons van bewust. Deze drie hebben echter nu een financieringsprobleem dat de voortgang stagneert en/of het programma onaanvaardbaar uitholt.

In breder perspectief bereiden wij op verzoek van uw Staten een voorstel voor dat, aansluitend op onder meer de Agenda van Brabant, de Cultuuragenda van Brabant en het programma Vrijtijdseconomie, cultuur een plaats geeft in het hart van onze samenleving. Dit moet leiden tot een bredere legitimatie van investering in cultuur voor Brabant, die ook andere domeinen dan cultuurbeleid en andere partijen dan overheden betrokken maakt.

Financiën

Met het voorstel zijn de volgende maximale bedragen gemoeid:

Circo Circolo 2014:	€ 250.000,-
Van Gogh in Brabant/ Van Goghjaar 2015	€ 2.000.000,-
JB500 2016	€ 3.000.000,-

Europese en internationale zaken

Gezien de toetsing van de drie initiatieven aan de door PS in de motie geformuleerde kaders, zullen de initiatieven als Diensten van Algemeen Economisch Belang kunnen worden aangemerkt, waarmee subsidiëring in lijn is met de Europese mededingings- en staatssteunregels.

Datum

3 december 2013

Documentnummer

3506675

Planning

- In januari zullen de verleningen en eerste uitbetalingen -voor zover van toepassing in tranches- plaatsvinden. De beschikkingen sturen wij uw Staten ter kennisname toe.
- Voor de zomer van 2014 zullen de eerste monitoringsgesprekken plaatsvinden.

Bijlagen

geen

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk drs. W.G.H.M. Rutten

Auteur: G.W.M. Lenders, GLenders@brabant.nl, (073) 680 80 71
Cultuur en Samenleving/Bureau Cultuur